

Cirkev sa pokúsila obhájiť Sokola, že nerobil pre ŠtB

Konferencia biskupov Slovenska sa včera snažila očistiť arcibiskupa Jána Sokola od spolupráce s ŠtB. Prezentovala dokumenty do roku 1988, ktoré mali dokazovať, že Sokol bol pre režim neprijateľný. Arcibiskup sa pritom podľa záznamov ÚPN stal agentom práve v nasledujúcom roku, krátko predtým, ako sa stal arcibiskupom.

Cirkevný historik Jozef Haľko, ktorý bol namiesto Sokola spolu s jeho tajomníkom Tiborom Hajdu na tlačovej konferencii, na otázku SME, ako si vysvetľuje toto zaregistrovanie, povedal, že arcibiskup Sokol by to vedel lepšie vysvetliť, ale podľa neho to spolu nesúvisí. „Viem si predstaviť tlak pred vymenovaním za biskupa a po prevzatí kompetencií. Prechod z biskupa na arcibiskupa nie je taký závažný, aby sa ním mohlo podmieňovať preregistrovanie na agenta.“ Haľko tiež povedal, že analýzy ŠtB predpokladali pád režimu. „Touto registráciou si ŠtB vytvárala páky na vydieranie po zmene režimu ľudí, u ktorých sa dalo predpokladať, že budú mať dosah na spoločnosť.“ To odmietajú historici ÚPN. Viaceré dokumenty podľa nich dokazujú, že ŠtB v lete netušila, že režim padne.

Celý Sokolov spis je skartovaný. Podľa odborníkov z ÚPN je pri jeho registrácii zvláštne aj to, že v kategórii kandidát tajnej spolupráce bol až 17 rokov. Je to nezvyčajne dlhý čas. Normálne ŠtB nádejných spolupracovníkov preverovala týždne alebo mesiace a potom rozhodla, či z nich budú agenti, alebo sa ich spis uloží do archívu, pretože sú nepoužiteľní.

Sokolov spis sa možno časom čiastočne zrekonštruje. Zatiaľ sa našli len dve strany v spise kňaza Mariána Prachara. Ide o záznam zo schôdzky Sokola v konšpiračnom byte s príslušníkom ŠtB v roku 1981, kde sa o Pracharovi rozprávajú. Sokol podľa záznamu poskytol informácie z vlastnej iniciatívy. Haľko na otázku, ako si tento záznam vysvetľuje, povedal, že podľa neho išlo o „nútený styk“.

„Pán arcibiskup toto stretnutie nevníma ako stretnutie, kde informuje ŠtB o tom, čo sa deje v cirkvi.“

Návrh na riešenie prípadu Prachara, ktorý na stretnutí predniesol, vníma tak, že zabránil tomu, aby mu odňali štátny súhlas. Sokol totiž eštebákovi hovoril, že odobratie súhlasu Pracharovi by mohli zle vnímať ostatní mladí duchovní a mali by ho preložiť do väčšej farnosti, kde by mal veľa práce a nemohol by sa zaoberať „podobnou činnosťou ako doteraz“.

Ďalšie detaily aj o konšpiračnom byte povie Sokol vraj neskôr sám.

Čím ho bránili

* Svedectvo Ladislava Čeriho, riaditeľa kancelárie Arcibiskupského úradu: Sokol bol podľa neho persona non grata. Štrnásť rokov bol preto v cirkevnej hierarchii na najnižšej pozícii a chceli ho vraj aj zatvoriť. V roku 1987 zomrel biskup Gábriš. Ešte predtým tajne vymenoval za konzultora okrem iných aj Sokola. Zbor konzultorov volil po smrti biskupa jeho náhradníka. Zvolil Sokola, čo akceptoval aj Vatikán, ale odmietli to akceptovať štátne orgány.

* Svedectvo kardinála Jána Korca, podľa ktorého so Sokolom za komunizmu preberal aj delikátne témy a nikdy nezapochoyboval, že by mu nemohol dôverovať.

* Stanoviská Vincenta Máčovského, riaditeľa Sekretariátu vlády SSR pre veci cirkevné, kde v septembri 1987 hovorí, že Sokol pre činnosť v tajnej cirkvi nemá predpoklady na plnenie úloh vo vyšších cirkevných funkciách. O tri mesiace neskôr už o ňom píše, že je z hľadiska lojálnosti voči socialistickému zriadeniu, ako aj prirodzenej autority vhodný aj na vyššiu cirkevnú funkciu.

* Návrh kandidátov na vymenovanie biskupov od Máčovského, kde Sokol je zaradený medzi tých, ktorí sú prijateľní pre Vatikán, ale neprijateľní pre štát.

* Neudelenie súhlasu kázať na Novéne trnavskej Panny Márie z roku 1984.

* Stanovisko Sokola k sviečkovej demonstrácii v roku 1988, ktorú neodsúdil, hoci to od neho chceli.

(mož), SME, 13.1.2007

Sokol mohol schôdzky s tajnými odmietnuť

O argumentoch Jozefa Haľka sme hovorili s MIROSLAVOM LEHKÝM z Ústavu pamäti národa.

Jozef Haľko si myslí, že ŠtB zaregistrovala Jána Sokola ako agenta preto, lebo v lete 1989 už vedela, že režim padne a chcela ho tým vydierať. Naozaj to už vtedy tušila?

„Nemôžem s tým súhlasiť. Ani ja, ani kolegovia, ktorí sme sa tu alebo v Čechách činnosťou ŠtB v záveroch roka 1989 zaoberali, sme nič také v materiáloch nenašli. Denník plukovníka Chovanca z novembra 1989 až začiatku roka 1990 hovorí o tom, že ŠtB hľadala alternatívy svojej transformácie a nepočítala so svojim ukončením. V lete 1989 neboli žiadne náznaky, že v novembri režim padne. Represie ŠtB boli veľmi intenzívne, bola to doba kamenná.“

O zázname, ktorý hovorí, že Sokol v konšpiračnom byte z vlastnej iniciatívy poskytol informácie o kňazovi Pracharovi, cirkev tvrdí, že išlo o vynútený styk. Existovalo niečo také?

„V roku 1981, odkiaľ pochádza tento záznam, bol Ján Sokol vedený ako kandidát tajnej spolupráce. On sám nemusel vedieť, že je v tejto kategórii a aký cieľ má ŠtB. Dôstojník sa s kandidátom snažil uskutočňovať schôdzky, kde si dotyčného overovali, či je schopný byť neskôr v kategórii agenta. Stretávali sa buď v reštauráciách, alebo v konšpiračných bytoch. Myslím si, že toto stretnutie bolo vždy možné odmietnuť. Sám také prípady poznám a nedialo sa nič. Keď totiž človek spoluprácu odmietal, ŠtB vedela, že pre nich nemá zmysel ho viazať donútením. Takýto agent by pre nich nebol vhodný.“

Z informácií, ktoré máte, dá sa povedať, že Sokol spolupracoval?

„Jednoznačné vyhlásenie nie je možné, pokiaľ nemáme k dispozícii daný spis. Bol skartovaný 7. decembra 1989. Preto tohto človeka nie je možné hodnotiť. Každý spis možno zrekonštruovať, aj keď je to časovo veľmi náročné. Správy, ktoré písal agent alebo jeho riadiaci dôstojník, boli vyhotovované vo viacerých kópiách a zakladané do iných spisov. V nich môžu byť.“

(mož), SME, 13.1.2007

Ján Sokol spoluprácu s ŠtB odmieta

Trnavský arcibiskupský úrad zverejnil dokumenty, ktoré majú spochybňovať údajnú spoluprácu arcibiskupa Jána Sokola s ŠtB. Sokol má momentálne zdravotné problémy a podrobne sa ku kauze vyjadri až po vyzdravení. Prípád Sokolovej spolupráce so Štátnou bezpečnosťou sa dostal do popredia po afére varšavského arcibiskupa Stanislawia Wielgusa.

Ján Sokol svoju spoluprácu so Štátnou bezpečnosťou odmieta. V súčasnosti je hospitalizovaný, svoj názor však prezentoval prostredníctvom zvukového záznamu.

Ján Sokol, bratislavsko-trnavský arcibiskup: „Chcem opätovne a s čistým svedomím vyhlásiť, že som nikdy žiadnym spôsobom so Štátnou bezpečnosťou nespolupracoval.“

Na jeho obhajobu sa postavil aj kardinál Ján Chryzostom Korec, ktorý bol v tom čase tajným biskupom.

Kardinál Ján Chryzostom Korec: „On, ktorý bol v oficiálnej pastorácii, nám pomáhal, ktorí sme pôsobili zas v tej skrytej cirkvi, riešiť háklivé veci.“

V prípade arcibiskupa Jána Sokola sa spolupráca s ŠtB nedá jednoznačne preukázať. Komunizmus sa podľa Miroslava Lehkého z Ústavu pamäti národa snažil rozložiť cirkev znútra.

Miroslav Lehký, Ústav pamäti národa (nakrútené 8.1.2007): „To boli kňazi, poprípade vyšší cirkevní hodnostári, poprípade samotní biskupi, ktorých sa Štátna bezpečnosť snažila získať.“

Cirkevný historik Jozef Hal'ko vypátral viacero dokumentov, ktoré podľa neho spochybňujú tézu o údajnej spolupráci Jána Sokola s ŠtB. Nezodpovedané však stále zostávajú súvislosti s preregistrovaním Sokola na agenta Štátnej bezpečnosti v roku 1989, len pár dní potom, ako dostal súhlas od štátu na povýšenie na arcibiskupa.

Jozef Hal'ko, cirkevný historik: „Prechod z funkcie biskupa na arcibiskupa kompetenčne nie je taký dôležitý, taký zásadný, aby sa ním mohlo podmieňovať podľa môjho názoru preregistrovanie na agenta.“

Po hospitalizácii sa chystá predstúpiť pred verejnosť aj arcibiskup Ján Sokol a vysvetliť doposiaľ sporné otázky.

Boris Chmel,
TV TA3, 17:30, 13.1.2007

Arcibiskup Sokol - pohľad z boku

Veľa sa už toho popísalo o arcibiskupovi Sokolovi a jeho možnej spolupráci s ŠtB. Nie som kňaz, ani bývalý eštebák, vyrástol som však vo farnosti, kde Sokol bol dlhé roky kňazom a odkiaľ odišiel na biskupský úrad.

Mnohí si kladú otázku, ako je možné, že práve jemu dali komunisti súhlas, aby sa stal biskupom, ak s nimi ako kňaz nespolupracoval, prípadne, ak nebol lojálny k štátnemu zriadeniu. Je na to pomerne jednoduchá odpoveď. ŠtB poznala len zlomok z množstva jeho činností vo farnosti. Bolo to dané systémom, akým nás viedol.

Vždy nás vychovával prísne anti-komunisticky a na začiatku akejkoľvek akcie bolo školenie, ako udržať veci v tajnosti a, ako sa správať v prípade problémov. Pri rôznych akciách sme nemohli z fary odchádzať naraz. Púšťal nás po jednom, po dvoch všetkými východmi a s časovým odstupom. Pri silvestrovských zábavách na fare sme vždy museli poriadne utiesniť okná, aby sa nešíril hluk. Ak sa niekde išlo, zbierali sme sa po celom meste. Nebolo možné prísť k fare a odtiaľ si dať hromadný odchod. Často nám citoval úryvky z písma: „Nehádzte perly sviniam“ t.j. nemá

zmysel presvedčať eštebáka o viere“, Budte prefikovaný ako líšky...“ To je aj vysvetlenie spôsobu, ako sa snažil zachrániť štátny súhlas pre kňaza Prachara, bez ktorého by musel odísť z kňazskej služby. Ak sa už eštebáci niečo dozvedeli, tak tie predvolania bývali veľmi nepríjemné.

Dodnes si pamätám, ako nám jeho kaplán čistil žalúdok za to, že sa nám nechcelo spievať na mládežníckych omšiach, pre ktoré im ŠtB nedala pokoj. Predtým ani potom som ho nevidel takého nahnevaného. A jeho postoj k sviečkovej demonštrácii? Zhodou okolností som bol pri tom, keď mu referovali o jej priebehu. Všetky informácie prijímal s nadšením jemu vlastným. Keď sme mávali duchovné cvičenia vo farskej pivnici, neraz aj dvadsať -tridsať ľudí tri dni v kuse, vždy sme mali dostatok náboženskej literatúry, ktorá k nám bola prepašovaná zo Západu. Bolo to vďaka tomu, že vo farskej garáži v montážnej jame bol jej tajný sklad. Už len tieto dve veci stačili na to, aby sa z väzenia tak skoro nedostal. Preto si myslím, že človek s takýmto myslením a konaním nespolupracoval s ŠtB.

Ivan Kurbel, Sered',
SME, 16.1.2007

Bárdos: Sokol by mal odstúpiť

BRATISLAVA. Arcibiskup Ján Sokol by po tom, ako sa pochvalne vyjadril o hospodárskych pomeroch počas vojnového slovenského štátu a deklaroval svoj obdiv k vtedajšiemu prezidentovi Jozefovi Tisovi, nemal zostať vo funkcii, myslí si podpredseda SMK Gyula Bárdos.

Rozruch, ktorý arcibiskup Sokol svojimi vyjadreniami vyvolal, a to, že čelí obvineniam zo spolupráce s komunistickou ŠtB, sú podľa Bárdosa príležitosťou pre katolícku cirkev, aby k minulosti zaujala zreteľné stanovisko. „Je tu šanca sa očistiť a urobiť poriadok aj v rámci katolíckej komunity,“ povedal v televízii JOJ.

(sita), SME, 15.1.2007

Štátny sekretár Vatikánu, kardinál Tarcisio Bertone požaduje, aby sa preverila aj minulosť politikov

Po najnovšom škandále so spolupracovníkmi komunistickej tajnej služby v radoch poľskej cirkvi požaduje štátny sekretár Vatikánu, kardinál Tarcisio Bertone, aby sa preverila aj minulosť politikov. Podľa neho by sa tak malo urobiť u všetkých funkcionárov politických strán a pracovníkov verejnej správy a to nielen v Poľsku, ale aj v iných krajinách východnej Európy.

Rádio Slovensko, 18:00, 13.1.2007

Eštebáci súdy prehrávajú

Očistiť sa chcelo už päť Slovákov. Neuspel ani jeden.

BRATISLAVA - Takmer dvadsať žalôb. Päť rozsudkov súdu. Všetky v prospech Ústavu pamäti národa. Aj takto vyzerá na Slovensku dohra zverejnenia zoznamu agentov a spolupracovníkov komunistickej tajnej polície Štátnej bezpečnosti (ŠtB).

Množstvo verejne známych ľudí po tom, čo vysvitlo, že spolupracovali s ŠtB tvrdili, že očistia svoje meno súdnou cestou. Avizovaná vlna súdnych sporov sa však napokon vôbec nekonala. Hovorca Ústavu Michal Dzurjanin pritom neočakáva, že ďalšie žaloby prídu, keďže od začiatku zverejňovania zväzkov ŠtB uplynuli už tri roky.

Sokol a Domovník

Najnovšie odmieta akúkoľvek spoluprácu s ŠtB arcibiskup Ján Sokol. Niekoľko klientov (vrátane kňazov) v tejto veci zastupuje advokát a člen Predsedníctva KDĽH Ján Čarnogurský. „Zatiaľ to v dvoch prípadoch skončilo proti mojim klientom, no odvolali sme sa.“ Očistenie svojho mena ohlasoval aj známy ponovembrový politik Ján Budaj, ktorý sa na zoznamoch ŠtB objavil s krycím menom Domovník. Dnes hovorí, že nemá

šancu domáhať sa spravodlivosťou na súde. „Nemám hlavný dôkaz, ktorým je môj zväzok.“

(Ne)dôveryhodný ústav

Výsledky súdov sú v rozpore s tvrdeniami vládnej koalície. ĽS-HZDS chcela ústav zrušiť. Minister spravodlivosti Štefan Harabin mu nedávno vypovedal nájom. a som mu neveril ani pol slova. Určite sa manipulovalo so zväzkami,“ tvrdí premiér Robert Fico o exriaditeľovi ústavu Jánovi Langošovi. Langoša spochybnil aj Fico v spolupracovník a minister kultúry Marek Maďarič. Meno kandidáta na šéfa ústavu zverejní koalícia dnes. KDĽH ponúklo Františka Mikloška.

Ako to bolo s Bohdalovou

V Česku sa proti zverejneniu agentov ŠtB ohradili stovky ľudí. V prípade herca Jana Kanyzu súd najsôr rozhodol, že bol ako agent ŠtB evidovaný neoprávnene, vrchný súd v Prahe tento verdikt zrušil. Takmer tisíc ľudí však na súdoch uspelo.

Medzi nimi herci Jiřina Bohdalová a Jan Skopeček, prvý muž komunistov Vojtech Filip či šéf mladoboleslavskej Škodovky Vratislav Kulhánek. Súdna procesy, ktoré títo ľudia vyhrali, by sa však mohli v blízkom čase obnoviť. **Slávka Habrmanová, HN, 15.1.2007**

Poľská cirkev preskúma minulosť svojich biskupov

VARŠAVA Poľská katolícka cirkev tvrdí, že pred možnou spolupracou svojich vysokopostavených hodnostárov s komunistickou tajnou bezpečnosťou nestrká hlavu do piesku. Včera rozhodla o tom, že preskúma minulosť všetkých svojich biskupov. Zaoberať sa tým budú špeciálne historické komisie. Vyhlásil to predseda snemu poľských biskupov arcibiskup Józef Michalik. Pre obvinenia zo spolupráce s tajnou službou nedávno rezignoval varšavský arcibiskup Stanislaw Wielgus. V prípade, že komisie niečo podobné potvrdia, o konečnom osude biskupa rozhodne Vatikán.

REUTERS, am, PRAVDA, 13.1.2007

Lustrácie v cirkvi sú nevyhnutné

VARŠAVA. Lustrácie v poľskej cirkvi sú podľa poľského premiéra Jaroslawa Kaczyńskiego nevyhnutné. Keby cirkev postupovala v tejto veci ráznejšie, mohla sa podľa šéfa poľskej vlády vyhnúť súčasným nepríjemnostiam. Premiér to povedal pre týždenník Wprost. **(čtk), SME, 16.1.2007**

Arcibiskup zavádzal pápeža

VARŠAVA (ČTK, REUTERS, am) - Nepríjemná minulosť, z nej vyplývajúce spory a znechutení veriaci. Tomu všetkému čelí poľská katolícka cirkev po škandále jej vysokopostaveného predstaviteľa Stanislawu Wielgusa. Ten nedávno pre spoluprácu s komunistickou tajnou službou rezignoval na post varšavského arcibiskupa. Pápežský nuncius v Poľsku Józef Kowalczyk uviedol, že Wielgus pod prisahou zatajil pred Vatikánom pravdu o svojej minulosti. „Ani jediným slovom sa nezmienil o fakte, že podpísal spoluprácu,“ vyhlásil pápežský nuncius Kowalczyk, na ktorého hlavu sa zosypalo tiež veľa kritiky. Zodpovedal totiž za výber Wielgusa na miesto varšavského arcibiskupa. Wielgus tvrdí, že pápežovi neposkytol nepravdivé informácie. „Nikdy som nevystupoval proti cirkvi, neklamal som, nepovedal som nič zlé-

ho proti duchovným ani svetským osobám,“ tvrdí. Pri rezignácii však pripustil, že svojím konaním cirkev poškodil, a preto svoju funkciu opúšťa. Cirkevná komisia uviedla, že Wielgus s komunistickou bezpečnosťou spolupracoval, no nedá sa jednoznačne povedať, či niekomu ublížil. Dôsledkom Wielgusovej aféry je rozhodnutie snemu biskupov o preskúmaní minulosti svojich členov. Postarajú sa o to špeciálne cirkevné komisie. V prípade, že sa u niekoho potvrdí spolupráca s tajnou službou, o osude biskupa rozhodne Vatikán. Podľa poľského premiéra Jaroslawa Kaczyńskiego sú lustrácie v poľskej katolíckej cirkvi nevyhnutné. Predseda vlády tvrdí, že keby sa k tomu pristupovalo v minulosti ráznejšie, v súčasnosti by sme neboli svedkami toľkých nepríjemností. Premiér naďalej presadzuje lustrácie aj v civilnom

živote. Jeho strana Právo a spravodlivosť chce zverejniť zoznam bývalých členov tajnej polície, zakázať im prácu vo verejných inštitúciách a znížiť vysoké dôchodky funkcionárov na najnižšiu možnú mieru. Práve tieto Kaczyńskiego snahy sú však podľa bývalého prezidenta Lecha Walesu príčinou Wielgusovej aféry. Podľa neho ju vyrobili práve bývalí agenti, ktorí sa boja o „teplé miesta a finančné zabezpečenia“. „Vedeli, čo to spôsobí. Rozruch v Poľsku aj vo Vatikáne. Dobré si to načasovali,“ povedal bývalý prezident Walesa pre taliansky denník Corriere della Serra. Stanislaw Wielgus zatajil pred Vatikánom pravdu o svojej minulosti. Ani jediným slovom sa nezmienil o skutočnosti, že podpísal spoluprácu s komunistickou tajnou políciou. **PRAVDA, 16.1.2007**

Katolícke smútenie za minulosťou

Jozef Tiso nechcel Židov poslať na smrť. Minimálne však toleroval a zopár ráz aj verejne obhajoval riešenia, ktoré boli neľudské a nekresťanské.

Vyrastal som v prostredí, ktoré bolo katolícke a slovenské. Kto v päťdesiatych a šesťdesiatych rokoch vyrastal v takom prostredí, s veľkou pravdepodobnosťou mal medzi príbuznými a známymi takých, čo boli väznenia-lebo šikanovaní. Nesúviselo to len s ideológiou komunistického režimu, ktorá sa presadzovala ako ateistická a internacionalistická, ale aj s históriou vojnovnej Slovenskej republiky.

V tej krátkej histórii sa našlo dostatok materiálu, aby sa z neho dali spríadať obvinenia. Ak boli viaceripredníkomunisti odsúdení vlastným režimom ako buržoázni nacionalisti, o to ľahšie boli z tzv. klérofašizmu obvinení nekomunisti.

Obvinenie z klérofašizmu sa neobjavilo náhodou. Režim Slovenskej republiky z rokov 1939-1945 bol naozaj fašistický a katolícki kňazi boli mimoriadne vplyvnív politickom živote.

Typické komunistické preháňanie a zaujatosť však počas nasledujúceho obdobia spôsobili, že ak si niekto zo slovenských katolíkov mal za čo spytovať svedomie z vojnového obdobia, úspešne mu jeho výčitky zahnilo komunistické prenasledovanie.

A navyše, nad celou tou minulosťou zostal tiež popravy Jozefa Tisa, kňaza a prezidenta.

Jeho smrť v roku 1947 prekryla v pamäti mnohých katolíkov všetko, čo sa stalo predtým.

Kresťanské cirkvi na Slovensku stratili po roku 1989 úhlavného nepriateľa, ale zostali ním značne poznačené. V mnohom sa po svojom politickom vzkriesení podobajú na biblického Lazára, ktorého príbeh kedysi parafrázoval Karel Čapek. Český spisovateľ vo svojej poviedke napísal, že Kristom vzkriesený Lazár sa už nikdy celkom nezaradil do normálneho života a že ho stále oziabali nohy. Niektorých predstaviteľov cirkvi takto stále „oziaba“ v novom demokratickom prostredí. Časť kňazov už ani nevládala vojsť do nových čias, ale mentálne zostali izolovaní. Niektorí z nich sa v akomsi snívaní spoločnosti vrátili až do čias prvej Slovenskej republiky. Zoči-voči súčasným problémom sa im to obdobie

začalo javiť ako „zlatý vek“, v ktorom ešte spoločnosť fungovala podľa cirkvi a jej morálnych zásad.

Vo vedení cirkvi sú stále ľudia, ktorých komunistická totalita poznačila najviac. Druhý vatikánsky koncil (1962-1965), udalosť, ktorá radikálne poznamenala podobu cirkvi v slobodných krajinách, ich obišla. Jedným z výsledkov koncilu bolo aj narovnanie vzťahu medzi klérom a tzv. laikmi. Cirkev sa na koncile vrátila k pôvodnej predstave o rovnosti všetkých kresťanov, kde kňazi nemajú moc nad ostatnými veriacimi, ale žijú svoju osobitnú charizmu ako službu jednoty veriaceho spoločenstva a bratstva všetkých ľudí vo svete. Komunistická izolácia však paradoxne duch klerikalizmu (kňazskej odlišnosti až povýšenosti) medzi niektorými kňazmi na Slovensku obnovila a upevnila.

Mám obavy, že Jozef Tiso, popravený kňaz a prezident, je pre tieto klerikálne kruhy archetyp jednoty trónu a oltára na slovenský spôsob. Preto sa tu tak ťažko pripúšťa nejaká vina. Už vôbec nie tá najsmutnejšia - spoluvina za smrť tých, čo boli najbezbrannejší.

Bolo by tu čo skúmať. Nie však údajné nejasnosti okolo toho, čo Jozef Tiso a jeho spolupracovníci urobili. Predsa vieme, kto sa pod čo v rokoch 1939-1945 podpísal. Skôr ide o nejasnosti okolo vnútornej motivácie.

Zostáva trochu záhadou, ako sa z normálneho demokratického politika, ktorým bol za prvej ČSR Jozef Tiso, stal verný spojenec Adolfa Hitlera. Karol Sidor - v tej dobe popredný politik HSĽS, ako vieme, na takú „záchranu“ odvahu nenašiel. Áno, je známe, že Tiso čiastočne brzdil radikalizmus Vojtecha Tuku a Alexandra Macha. Aj ten povestný protizidovský prejav v Holíči mohol byť súčasťou zápasu o vplyv v štáte...

Na druhej strane je nemožné, aby taký vzdelaný kňaz a aktívny politik, ako bol Jozef Tiso, nevedel o protinacistickej encyklike pápeža Pia XI., ktorá vyšla roku 1938 výnimočne po nemecky: Mit brennender Sorge (S úzkostlivou starosťou). Nie je možné, aby nevedel, že už v roku 1934 bol nacistami zavraždený rakúsky kancelár, katolík Dolfuss, ku ktorému mohol mať Jozef Tiso politicky blízko. Katolíci na Slovensku museli vedieť, ako nacisti nakladajú s katolíckymi a ich

kňazmi v Poľsku, Čechách a ďalších okupovaných krajinách. Nie je možné, aby Tiso nevedel, čo si myslió jeho politike Vatikán a, napokon, čo si myslia slovenskí biskupi, ktorí sa po vydaní protizidovských zákonov viac ráz ozvali na obranu Židov. Jozef Tiso ako farár v Bánovciach nad Bebravou tiež musel v kostole čítať biskupský list, ktorý sa Židov zastával.

Jozef Tiso nechcel Židov poslať na smrť.

Minimálne však toleroval a zopár ráz aj verejne obhajoval riešenia, ktoré boli neľudské a nekresťanské.

V našej slovenskej a katolíckej pamäti však nemôže ísť len o Jozefa Tisa. Aj mnohí ďalší, ktorí boli vtedy pri tom, boli z „našich“ katolíckych radov. Alexander Mach mal vyštudovaných päť rokov teológie v Ostrihomme. Ak by sa neskončila monarchia a nedostal by zápal pľúc, možno by sa aj on stal kňazom. Čítal som jeho listy, ktoré roku 1968 napísal po návrate z väzenia. Mach tam píše: Áno, ja som prvý zakričal v bratislavskej Redute, že Židia musia odísť. Báli sme sa ich vplyvu, ktorý mali na slovenskú ekonomiku. Dnes mi je to úprimne ľúto, že sme to vtedy tak videli...

V každom prípade sa správanie slovenských katolíkov v tej dobe vymykalo z rámca správania katolíkov v politike v porovnateľných krajinách, ktoré podobne ako Slovenská republika boli spojencami Nemecka (Maďarsko, Taliansko, Bulharsko, Fínsko atď.). Argument, že zachraňovali národ, nestačí.

Kresťanstvo je náboženstvo, ktoré nemôže v prvom rade zachraňovať národ, aspoň nie národ v politickom chápaní. Kresťanstvo zachraňuje ľudskosť a svet nasledovaním Krista. Je to, ako hovorí teológ Johann Baptist Metz, náboženstvo, kde je rozhodujúca pamiatka, nezabudnutie na utrpenie. Na cudzie utrpenie! Lebo nezabudnutie na utrpenie vlastné je, naopak, zdrojom konfliktov a semenským nenávisti. Svedectvo o videní cudzieho utrpenia a problémov iných je napokon jediným možným účinným vstupom aj do dnešnej spoločnosti, ktorá trpí postmodernou pluralitou, kde osobné šťastie je určujúcim imperatívom a zábava drogou poskytujúcou príležitosť zabudnúť na vlastnú zodpovednosť.

Karol Moravčík - *Katolícky kňaz, teológ a publicista*
PRAVDA, 13.1.2007

Podvodník okradol farára

PARTIZÁNSKE - Polícia pátra po lupičovi, ktorý v nedeľu večer v Partizánskom lúpežne prepadol farára.

Páchatel na svoju obeť čakal večer pred farou, a keď farár vyšiel von, lupič ho poprosil, či by mu nevedel pomôcť so zaopatrením smrteľne chorej matky. Farár súhlasil a zavolať ho dnu na faru, kde však páchatel vytiahol nôž a od rímskokatolíckeho kňaza žiadal peniaze. Lupič farárovi zobral peňaženku, v ktorej bolo 600 korún a bankomatovú kartu aj s PIN kódom. Farára potom zviazal a ušiel. Ako potvrdila trenčianska policajná hovorkyňa Lenka Bušová, farárovi sa podarilo vyslobodiť a privolať mestských policajtov.

Tým sa však unikajúceho páchatel'a zadržat' nepodarilo. Teraz už po ňom pátra štátna polícia a za lúpež mu hrozí niekoľkoročné väzenie. (sita)

Plus jeden deň, 16.1.2007

Kúpte si pápežovo auto

Už len pár dní ostáva do konca internetovej aukcie, v ktorej sa draží jedno z áut zosnulého pápeža Jána Pavla II.

Krémový Ford Lincoln Continental Town Car z roku 1979 má nabehaných len necelých desaťtisíc kilometrov.

Pápež dostal auto do daru pri svojej návšteve USA. Evidenčné číslo S. C. V. 1 (Stato della Città del Vaticano) dlho nenieslo, pretože pápež ho posunul rímskej charite. Tá ho následne predala a peniaze použila na pomoc kambodžským sirotám. Neskôr sa limuzína objavila u obchodníka s autami v Nemecku, kde je doteraz zagarážované v pôvodnom stave. Spojenie vínovočerveného interiéru a 160 koní je právom ponímané ako symbol luxusu. Interiér dopĺňajú aj hodinky Cartier a elektricky ovládané strešné okno. Aukcia sa končí sedemnásteho januára. (led)

Plus jeden deň, 13.1.2007

Odpustovú slávnosť svätého Pavla

Košický pomocný biskup Stanislav Stolárik slávil dnes vo Vranove nad Topľou odpustovú slávnosť svätého Pavla, jedného z prvých pustovníkov, patróna rehole Pavlínov. Historické pramene uvádzajú, že tento otec púšte tam prežil deväťdesiat rokov, počas ktorých s nikým neprehovoril. Približuje Stanislav Stolárik.

Stanislav Stolárik, košický pomocný biskup: „Tento príklad svätého Pavla mňa osobne oslovil v tom zmysle, aká je dôležitá tá utiahnutosť aj pred dnešným svetom. Mnohí sa vracajú k myšlienkam otca púšte, mnohí si myslia, že táto tradícia je roztrúsená len kdesi vo svete, ale táto tradícia priam v takej totálnej utiahnutosti je aj v našej rímskokatolíckej cirkvi, možno aj skrze otcov Pavlínov, ktorí pôsobia vo Vranove, aj skrze niektorých ďalších, ktorí tak pomaly vytvárajú tieto príležitosti aj u nás a nemusi-

me sa preto utiekať k nejakým východným náboženstvám.“

Monsinor Stanislav Stolárik na príklade pustovníka svätého Pavla poukázal na význam stíšenia, ktoré je pre veriaceho človeka veľmi dôležité, obzvlášť v nedeľu.

Stanislav Stolárik, košický pomocný biskup: „Niekedy možno aj bedákame, že sú otvorené markety, lenže do tých marketov ideme my. Je táto direktíva zo strany tých, ktorí ich otvárajú, ale my tam nemusíme ísť a vo svete je to celkom bežné, že mnohí ľudia veriaci z viacerých kresťanských denominácií sa dokážu zjednotiť a určité akcie dokážu spoločne ignorovať. Takže tí, ktorí prídu s touto ponukou, napokon s ňou aj odídu. Jeden zo spôsobov súčasnej utiahnutosti je aj ignorancia týchto nedeľných nákupov, ktorá sa dá využiť na väčšie venovanie sa rodine.“

Daniela Pirschelová
Rádio Lumen, 17:30, 14.1.2007

Cirkevným školám sa anonom vyhrážal výbuchom

PRAHA Niekoľko stovák pražských školákov malo včera nečakané „teroristické“ prázdniny. Viac ako 30 cirkevným školám v Českom hlavnom meste sa totiž anonom vyhrážal výbuchom bomby. Bezpečnostné zložky vyhodnotili situáciu ako stredne nebezpečnú, problémom sa zaoberala aj vláda.

Polícia dostala list s vyhrážkami ešte vo štvrtok popoludní, od včerajšieho rána prehľadávali školy pyrotechnické tímy, žiadnu bombu však nenašli. Na vyšetrovaní prípadu sa podieľa aj Utvar pre odhaľovanie organizovaného zločinu. Pokiaľ autora anonemu polícia odhalí, môže dostať až 15 rokov, keďže ho chcú obviniť z terorizmu. „Použitie hrozby nás oprávňuje použiť takúto kvalifikáciu trestného činu,“ uviedol Martin Omelka z pražskej prokuratúry. Pri anonymných vyhrážkach býva bežné obvinenie zo šírenia poplašnej správy. Prísnejšie posudzovanie by malo odradiť ľudí, aby podobné veci robili.

Minister vnútra Ivan Langer potvrdil, že v prípade hrá úlohu

náboženský motív, aj preto bola situácia vyhodnotená ako stredne nebezpečná. Policajný prezident Vladislav Husák zase uviedol, že autor anonymného listu má znaky človeka, ktorý vie, o čom hovorí.

„O polnoci nás o nebezpečenstve informovala polícia,“ povedala o situácii zo včerajšej noci Jana Nováková, riaditeľka jednej zo základných škôl. Potom obvolala triednych učiteľov, aby informovali rodičov. Podobne to prebiehalo aj na iných školách. Pri viacerých z nich hliadkovali policajti počas celého včerajška. Sprisnené bezpečnostné opatrenia budú pokračovať aj v ďalších dňoch, podieľa sa na nich asi 300 príslušníkov polície, v pohotovosti je aj tajná služba.

V priebehu niekoľkých mesiacov je to v Prahe už druhá veľká bezpečnostná akcia. Prvá sa odohrala v septembri minulého roku, keď sa objavila hrozba teroristických útokov zameraných na židovskú komunitu.

ČTK, am,
PRAVDA, 13.1.2007

Nielen chlebom bude človek živý

Neviem, či môže kresťan hovoriť s hrdosťou o štáte, ktorý dobrovoľne posielal na smrť vlastných obyvateľov

Nedávny výrok arcibiskupa Sokola rozbúrila na Slovensku hladinu verejnej mienky. Podľa denníka SME (4.1.) povedal, že si prezident slovenského štátu váži. „My sme boli chudobní, a keď on bol, tak sme boli teda na úrovni.“ Poznámeneal tiež, že v tom čase bol u nás blahobyť.

Pripadá mi ako paradox, ak vysokému cirkevnému hodnostárovi treba pripomenúť, že materiálne statky, ani ním zmienený blahobyť, by pre kresťana nemali byť najvyššou hodnotou. Zdá sa však, že je to potrebné. Najmä, ak o tom „blahobyte“ možno oprávnené pochybovať, a ak sa navyše netýkal všetkých občanov. Je síce pravda, že v čase vojnového požiariu bolo Slovensko začas na tom relatívne lepšie ako viaceré okolité štáty. Treba si však položiť aj otázku - za akú cenu? Neviem, či je z kresťanského hľadiska chvályhodné parazitovanie Slovenska na vojnovnej konjunktúre či profitovanie z otvorenej krádeže majetku celého etnika - tzv. arizácie? Neviem, či môže skutočný kresťan hovoriť s hrdosťou o štáte, ktorý z vlastnej iniciatívy posielal na smrť vlastných obyvateľov, či o jeho vrcholnom predstaviteľovi, ktorý bol za to zodpovedný.

Áno, reč je o „vodcovi národa“, prezidentovi Jozefovi Tisovi, ktorého výrok „židovstvo bude z nášho národného života definitívne vylúčené,“ cituje časopis Slováč 28.4.1939, a ktorého si pán arcibiskup Sokol veľmi váži. Aj v duchu tohto výroku (hoci treba priznať, že dr. Tiso nepatrila k radikálnemu krídlu HSLŠ) bol v septembri 1941 prijatý tzv. židovský kódex, ktorý bol ostrejšou kópiou norimberských rasových zákonov. Okrem Nemecka jediný v Európe. Jediný, pán Sokol! Proti vydaným nariadeniam protestoval oficiálne aj Vatikán, ktorý konštatoval, že „rasové zákonodarstvo“ obsahuje rozličné opatrenia, ktoré sú v zrejmom roz-

pore s katolíckymi zásadami. Protest nebol vypočutý, hoci na čele štátu stál katolícky kňaz.

V rámci „konečného riešenia židovskej otázky“ bolo do októbra 1942 do táborov smrti vyvezených 57 628 Židov, z ktorých väčšina zahynula. Po potlačení SNP bolo zo Slovenska vyvezených ďalších 10-12 tisíc Židov. S ohľadom na uvedené mi pripadá nemorálne argumentovať obmedzeným počtom tzv. prezidentských výnimiek, vďaka ktorým sa zachránil nevelký počet Židov, ako to často obdivovatelia prezidenta Tisa robia. Za všetko jeden príklad: väčšina židovských spolužiačok mojej matky z vrútockej meštianky sa z koncentrákov nevrátila. Jedna zo spolužiačok sa vrátila - s bielymi vlasmi a takmer hluchá. Pri jednom z posledných nástupov dozorkyňa odpočítavajúca tie, ktoré mali ísť do plynu, sa pri počítaní zastavila tesne pred ňou. Od hrôzy sa s ňou odohralo to, čo normálne trvá desaťročia. Podobne ako Židom sa v „kresťanskom“ slovenskom štáte viedlo aj Rómom.

Dňa 28. 8.1944 slovenská vláda súhlasila s nasadením nemeckých vojsk na našom území do boja proti povstalcovi a 7. septembra 1944 vydal Tiso príkaz k organizovaniu Pohotovostných oddielov Hlinkovej gardy (POHG). Tie sa po boku nemeckých trestných kománd zúčastnili na vraždení povstalcov, partizánov i pokojného obyvateľstva. Pozornosti od ospevovaného slovenského štátu sa ušlo aj našej evanjelickej cirkvi. Aj keď v súvislosti s uvedeným je cenzúra cirkevnej tlače, pozastavenie vydávania časopisov, prechodné zatvorenie vydavateľstva Transcius, útoky na evanjelikov a štvavé kampane v ľudáckej tlači, odstraňovanie evanjelikov z vedúcich miest, väznenie odporcov režimu, pôsobia ako drobné lapálie. Boli však aj iné obete, za všetky iba dva príklady - Farár L. Remete skončil 9. 1.1945 vo väpenke pri Nemeckej. Martinský farár Jozef Bučko zahynul v koncentračnom tábore v Ebensee.

Vojnový slovenský štát, ktorý vznikol z vôle Hitlera a pod tlakom nacistického Nemecka, mal všetky znaky totalitného nedomokratického režimu, preto jeho glorifikácia, ako aj glorifikácia jeho predstaviteľov, je v súčasnosti neakceptovateľná. Najmä pre kresťanov, či tých, ktorí sa za nich vyhlasujú.

A tak je to aj s prezidentom Jozefom Tisom. Hoci žil v zložitom období a jeho osud bol nakoniec tragický, (s jeho popravou osobne nesúhlasím a protestovali proti nej aj evanjelickí biskupi) rozhodne nie je vzorom hodným nasledovania či dokonca kandidátom na blahorečenie.

Ján Benčík

(Autor je členom ECAV a pracovník evanjelického vydavateľstva Transcius)

SME, 16.1.2007

Osobnosti podporili Sokola

BRATISLAVA - Kritika arcibiskupa Jána Sokola za výroky o Tisovi a blahobyte počas Slovenského štátu je neodôvodnená. Tvrdia to bývalý poslanec NR SR Augustín Marián Húska, bývalý riaditeľ STV Jozef Darma a ďalšia tridsiatka osobností verejného života. „Kampaň proti arcibiskupovi Sokolovi vyhlasujeme za neodôvodnený útok na jeho osobu, ale aj na drvivú väčšinu občanov SR, ktorí sú členmi katolíckej cirkvi a jednoznačne ju odsudzujeme,“ píše v otvorenom liste. Signatári listu sa stotožňujú s výroky Sokola, ktoré vyslovil v interview pre TA 3 odvysielanom koncom minulého roka. V liste dokladajú, že niektorí židovskí rabíni považovali Tisa za záchranca a žiadali o jeho zotrvanie na poste prezidenta slovenského štátu. Tiso nepodpísal ani jeden trest smrti, uvádza sa tiež v liste.

Hospodársku situáciu na Slovensku podľa signatárov rovnako dobre ako Sokol hodnotili aj Gustáv Husák v správe pre moskovské vedenie KSČ z februára 1945. TASR, HN, 17.1.2007

Cirkev stojí za Sokolom, snaží sa očistiť jeho meno

BRATISLAVA Cirkev na Slovensku sa snažíočistiť meno arcibiskupa Jána Sokola z podozrení zo spolupráce s komunistickou Štátnou bezpečnosťou. Cirkevný historik Jozef Hal'ko včera zverejnil archívne dokumenty, ktorými chcel dokázať, že bývalý režim, naopak, považoval Sokola za problémového kňaza. V dokumentoch, ktoré sú v Ústave pamäti národa, však figuruje ako agent ŠtB. Práve pre spoluprácu s tajnou službou tento týždeň odstúpil poľský arcibiskup Stanislaw Wielgus.

Historik Jozef Hal'ko tvrdí, že súčasný bratislavsko-trnavský arcibiskup mal v čase normalizácie ustavičné problémy so štátnou mocou. Na jej prekážky Sokol podľa neho narážal vždy, keď ho chcela cirkev v rámci svojej hierarchie povýšiť. Na akýkoľvek postup totiž potrebovali cirkevníhodnostári za bývalého režimu štátny súhlas.

V neprospech Sokola však stále svedčízáznam, podľa ktorého sa stal v roku 1989 agentom ŠtB. V tom istom roku bol navyše povýšený na arcibiskupa. Na to, ako tieto udalosti spolu súvisia, nemal Hal'ko argument. Povedal len, že podľa jeho názoru nie je záznam ŠtB vierohodný. „Touto registráciou si ŠtB vytvárala páky na vydieranie po prípadnej zmene režimu na ľudí, u ktorých sa dalo predpokladať, že budú mať relevantný dosah na celú spoločnosť,“ povedal.

Podľa hovorcu Ústavu pamäti národa Michala Dzurjanina je to však iba nepotvrdená hypotéza. „ŠtB predsa existovala na ochranu režimu. A s jeho zmenou v novembri 1989 v tom čase vôbec nepočítala,“ povedal. V 80. rokoch minulého storočia spolupracovalo iba na západnom Slovensku so Štátnou bezpečnosťou viac ako 90 kňazov.

Arcibiskup od začiatku tvrdí, že s komunistickou tajnou službou nikdy nespupracoval. „Chcem opätovne a s čistým svedomím vyhlásiť, že som nikdy žiadnym spôsobom so Štátnou bezpečnosťou nespupracoval,“ vyhlásil arcibiskup prostredníctvom zvukového záznamu. Na tlačovú besedu, ktorú usporiadal Arcibiskupský úrad v Trnave na jeho obhajobu, neprišiel, pretože je v nemocnici. Na Sokolovu obhajobu sa

postavil aj kardinál Ján Chryzostom Korec, ktorého prenasledoval komunistický režim. „Bol v oficiálnej pastorácii a pomáhal tým, ktorísme pôsobili v skrytej cirkvi,“ odkázal.

Sokolov spis v Ústave pamäti národa nie je. Bývalý šéf ústavu Ján Langoš ešte pred smrťou tvrdil, že s ním v 90. rokoch manipulovali politici z HZDS a KDH. **PRAVDA, 13.1.2007**

Archív ŠtB čaká audit

Na post šéfa Ústavu pamäti národa mieri historik Ivan Petranský z Matice slovenskej.

BRATISLAVA - Ústav pamäti národa zrejme čakajú previerky možnej manipulácie so zväzkami ŠtB, o ktorých hovorili niektorí vládni politici. Avizuje ich 31-ročný historik Ivan Petranský, ktorého SNS ponúkla koalícii na post šéfa tohto ústavu. Petranský pritom nevyklučuje, že ústavom prebehne audit.

Nominant národniarov, ktorého meno doteraz tajili, pracuje dnes v Slovenskom historickom ústave Matice slovenskej. Sám priznáva, že jeho nízky vek môže byť pri riadení ústavu hendikepom. „Určite sa s tým však vyrovnám a dokážem to vyvážiť iným prínosom.“ Šéf poslaneckého klubu SNS Rafael Rafaj pritom hovorí, že sa rozhodovali podľa najlepšieho vedomia a svedomia. „Predložili sme ideálneho kandidáta, ktorý je profesijne historik s vedeckou hodnosťou PhD.“

S podporou koalície

Petranský by v parlamentnej voľbe nemal mať s podporou koalíčných partnerov problém. Ústredná tajomníčka LS-HZDS Zdenka Kramplová tvrdí, že na tomto mene sa už dohodli. Nový šéf ústavu by podľa našich informácií mohol prejsť aj cez poslancov Smeru.

„Keďže sa už toľkokrát nepodarilo zvoliť šéfa ústavu, urobíme všetko pre to, aby bol tento akceptovateľný,“ hovorí náš zdroj z prostredia sociálnych demokratov.

Šéf poslaneckého klubu najsilnejšej vládnej strany Miroslav Číž však tvrdí, že Petranského kandidatúru si musia ešte prekonzultovať.

Vek ako problém

Podpredsedovi Slovenskej akadémie vied a historikovi Dušanovi Kováčovi však prekáža jeho vek. „Po-

znám ho. Chvilu pracoval u nás, no je príliš mladý.“ Podľa neho sa nemohol zatiaľ profesijne vypracovať. „Tým, že prešiel do Matice slovenskej, začal pracovať v ideologickom zázemí inštitúcie, ktorá sa orientuje na rehabilitáciu slovenského štátu a Jozefa Tisa.“

No Petranský tvrdí, že môže byť pre ústav prínosom. Upozorňuje najmä na fakt, že sa zameriava na dejiny prvej polovice 20. storočia. Publikoval aj práce najmä o vzťahu katolíckej cirkvi a komunistického režimu krátko po druhej svetovej vojne.

Je to len hra?

Kováčovi sa nepozdáva ani samotný spôsob výberu nominantov politickými stranami. Už niekoľko mien neprešlo parlamentom alebo bola ich kandidatúra stiahnutá. Ústav pritom nemá šéfa už vyše pol roka, keď tragicky zahynul jeho prvý predseda a zakladateľ Ján Langoš. „Koaliční partneri dávajú stále nové mená, ale ide skôr o hru.“

Nemajú o ústav záujem, otvorene predseda hovorili o jeho zrušení,“ hovorí Kováč. Celé to má podľa neho vyústiť do toho, aby ústav ostal bez šéfa a neskôr zanikol. Šéfa ústavu budú poslanci voliť v tajných voľbách na najbližšej schôdzi NR SR koncom januára. Najväčším Petranského súperom bude kandidát opozície - poslanec KDĽ František Mikloško.

Slávka Habrmanová, ten, ama

ĎALŠÍ KANDIDÁTI NA ŠÉFA ÚSTAVU PAMÄTI NÁRODA

Gynekológ a podnikateľ Stanislav Gilan

Vedecký pracovník Filozofického ústavu SAV Jozef Sivák

Technik Pavel Vido

Ján Vojtek zo Združenia nespravodlivo prepustených policajtov

SITA, HN, 16.1.2007

Cirkev zlyháva v postojoch k minulosti

Za Tisa bolo dobre. Týmto nešťastným výrokom na seba privolať arcibiskup Sokol pozornosť. Neželanú pozornosť, ktorá mu však mala patriť už dávno.

Jeho postoj k vojnovému slovenskému štátu sa dá hodnotiť rôzne. Asi najdôležitejšie však je, že ho vníma osobne, teda podľa toho, ako sa dario práve jemu. Hodnotiť minulosť, a predovšetkým minulosť, ktorú človek zažil podľa seba, nie je chybou. Stane sa ňou až vtedy, keď sa dotýčny s takýmto pohľadom uspokojí. Hovorí sa tomu zahľadnosť do seba alebo jednoduchšie - aj keď cudzím slovom - egoizmus.

Pán Sokol je zahľadný do seba - aspoň, čo sa týka vzťahu k Tisovi, a takých ľudí nie je málo. Táto vlastnosť však neskresľuje len dejiny, ale aj pohľad na svet okolo. Prioritou sa stáva: mať sa dobre, tak za Tisa, ako aj za Husáka. Preto možno nie je prekvapujúce, že arcibiskup je podozrivý zo spolupráce s Štb.

Podozrenie nie je potvrdené, pretože Sokolov spis zmizol. Rovnako ako trebárs spis Mečiarov. A oba zrejme zmizli z rovnakého miesta - z takzvanvej Tisovej vily v Trenčíne.

Podozrenie nie je ani vyvrátené, pretože na to nestačí vyhlásenie. Ani opätovné a s čistým svedomím. Podozrivá je totiž už neprítomnosť autora vyhlásenia. Ešte podozrivejšia je obrana katolíckej cirkvi, ktorá sa ujala svojho predstaviteľa. A najpodozrivejšie asi vysvetlenie, ako sa z arcibiskupa stal agent Štb. Z premyslenej obhajoby tak nakoniec zostalo čestné vyhlásenie samotného Sokola a ešte jedno z úst kardinála Korca. Ten je síce morálnou autoritou, ale jeho slová ťažko možno považovať za dôkaz Sokolovej bezúhonnosti. Najmä ak vezmeme do úvahy prípad blízkeho spolupracovníka predchádzajúceho pápeža Jána Pavla II, z ktorého sa vykľul udavač a spolupracovník poľskej tajnej polície.

A práve Poľsko vrhá na správanie cirkvi na Slovensku úplne iné svetlo.

V prípade ďalšieho agenta tajnej služby arcibiskupa Wielgusa vytvorila katolícka cirkev komisiu na preskúmanie jeho pôsobnosti počas komunistického režimu. Tá slovenská vyslala historika, aby obhajoval - možno neobhájitelné.

Slovenská katolícka cirkev sa nijakú komisiu vytvoriť nechystá, aj keď má jasno v tom, ako hodnotiť komunistický režim. Cirkvi sa vtedy viedlo zle, keď nakoniec išlo o zločinecký režim, takže ináč sa jej viesť ani nemohlo. A čo sa týka Tisovho obdobia? Jednoznačné stanovisko slovenská cirkev zaujať nedokáže. Vraj sa na toto obdobie viaže príliš veľa nejasností. Pritom stanovisko Vatikánu je jasné už dávno.

Zdá sa, že katolícka cirkev na Slovensku trpí diagnózou svojho čelného predstaviteľa. Je smutné, že sa to deje práve v čase, keď zahľadnosťou do seba trpia všetky politické strany a Slovensku chýba morálna autorita ako sol'. Cirkev zlyháva vo chvíli, keď ju spoločnosť potrebuje, možno viac ako inokedy.

Peter Nedoroščík
PRAVDA, 16.1.2007

Arcibiskup Ján Sokol sa ocitol pod paľbou kritiky

Arcibiskup Ján Sokol sa ocitol pod paľbou kritiky. Ku kritikom sa pridali dokonca už aj politici. Nás dnes preto zaujímalo, či sa chystá odstúpiť, či to vôbec je možné, prípadne či ho môže odvolať Vatikán.

Jeden z najvyšších predstaviteľov cirkvi na Slovensku, arcibiskup Sokol, začal čeliť mnohým obvineniam. Objavili sa dokonca hlasy, ktoré žiadajú jeho odvolanie. Aj keď neexistujú priame dôkazy o jeho vine, na verejnosti a v médiách odznieva množstvo kritických komentárov.

Peter Schutz, politický komentátor: „Cirkev sa musí rozhodnúť, či z hľadiska kreditu a dôveryhodnosti pred veriacimi je vhodné alebo nevhodné, aby ľudia poznačení takouto minulosťou zastávali vysoké funkcie.“

Objavujú sa totiž mnohé neoverené dohady o tom, že arcibiskup má deti, že bol eštabakom a vlna kritiky sa naňho zosypala po obhajobe prezidenta Tisa.

Respondenti:

„By nemal zastávať funkciu arcibiskupa, šéfa katolíckej cirkvi, ale mal by zväziť zotrvanie v tejto funkcii.“

„To je jeho svedomie a ja sa prispôbim tomu, ako sa on rozhodne.“

„Je to len na viere a na tej cirkvi.“

Arcibiskupa nemôžu odvolať ani ostatní biskupi. Môže odísť iba ak na vlastnú žiadosť.

Jozef Kováčik, riaditeľ TK KBS: „Akékoľvek odvolanie biskupa zo svojej pozície je v plnej právomoci jedine pápeža.“

Ostatní biskupi sa k tejto kauze nechcú ani vyjadriť.

Jozef Kováčik, riaditeľ TK KBS: „Konferencia biskupov Slovenska rešpektuje prezumpciu neviny a nemá prečo a ani necíti potrebu sa bližšie k tomu vyjadrovať.“

Aj biskupi však majú ohrozené svoje funkčné obdobie.

Jozef Kováčik, riaditeľ TS KBS: „Biskup po dovŕšení 75. roku z dôvodu veku podáva pápežovi žiadosť o uvoľnenie zo svojho úradu. Väčšinou Svätý otec tieto žiadosti priamo aj prijíma.“

Právevek arcibiskupa Sokolamôže byť odpoveďou k postojom cirkvi. Má totiž tohto roku 74 rokov a tak ho už na budúci rok tak či tak čaká oficiálny odchod aj bez škandalózneho odstúpenia. Arcibiskup Sokol leží v týchto chvíľach v nemocnici a rozhodol sa, že hneď ako to bude možné, očistí osobne svoje meno pred verejnosťou.

Laco Ďurkovič,
TV JOJ, 19:30, 15.1.2007

Rodinám príst'ahovalcov by sa mala poskytnúť pomoc

Pápež Benedikt XVI. vyzval dnes svet, aby nazeral na príst'ahovalcov skôr ako na zdroj, než na problém. Vzájomnou úctou a rešpektom možno podľa neho urýchliť ich integráciu do spoločnosti. Rodinám príst'ahovalcov by sa mala poskytnúť pomoc a sociálna a pastorálna opatera. Adekvátnu integráciu týchto rodín podľa hlavy Katolíckej cirkvi umožní len úcta voči ľudskej dôstojnosti všetkých emigrantov zo strany spoločnosti a na druhej strane ich vlastné uznávanie hodnôt hostiteľskej spoločnosti.

Rádio Lumen, 17:30, 14.1.2007

Vládne strany sa postavili proti malým cirkvám

BRATISLAVA - Ak sa moslimom žijúcim na Slovensku nepodarí zaregistrovať islam čo najskôr, o pár mesiacov už zrejme nebudú mať nijakú šancu. Poslanci HZDS a Smeru chcú totiž sprísniť pravidlá na registráciu cirkví a náboženských spoločností. Tá veriacim prináša celý rad výhod vrátane nároku na peniaze zo štátneho rozpočtu. Proti udomácneniu moslimov na Slovensku sa otvorene vyjadril šéf SNS Ján Slota.

„Keď prichádza zmena podmienok v tomto čase, keď sme oznámili záujem o zoficiálnenie islamu na Slovensku, dá sa to chápať ako krok k jeho znemožneniu,“ povedal Abdulwahab Al-Sbenaty, ktorý sa angažuje za registráciu islamu. Pre moslimov bude totiž podľa neho nemožné splniť nové podmienky, ktoré navrhl poslanci Ľudmila Mušková (HZDS) a Ján Podmanický (Smer).

Po novom bude totiž musieť komunita veriacich pre zaradenie medzi oficiálne cirkvi preukázať, že sa k nej v krajine hlási aspoň 20-tisíc členov. Dosiaľ stačilo, ak zozbierala podpisy 20-tisíc osôb, medzi ktorými mohli byť nielen jej veriaci, ale aj sympatizanti. Moslimov však na Slovensku žije podľa odhadov len tri- až päťtisíc, upozornil Al-Sbenaty. Ide o študentov, ktorí tu absolvovali vysoké školy a založili si tu rodiny.

Šéf národnarov Ján Slota sa netají tým, že si neželá, aby sa stal islam na Slovensku oficiálnym náboženstvom. „S registráciou islamskej viery na území Slovenskej republiky ako oficiálnej cirkvi takým systémom buch-buch, a budú nám tu pobeňovať moslimovia v turbanoch, tak s tým SNS nesúhlasí,“ povedal minulý týždeň. Dodal, že sa tiež prikláňa k sprísneniu pravidiel.

Poslanec Podmanický tvrdí, že nemá nič proti veriacim iných cirkví, chce len zaviesť do celého systé-

mu poriadok. „Chceme predísť špekuláciám, pretože sme zaznamenali snahy recesistických skupín, ktoré sa taktó pokúšali získať peniaze zo štátneho rozpočtu,“ vysvetlil. O registráciu sa napríklad pokúšala spoločnosť s označením Ateistická cirkev neveriacich.

Podľa riaditeľky Ústavu pre vzťahy štátu a cirkví Michaely Moravčíkovej sa postup vládnych strán nedá jednoznačne vysvetľovať ako obmedzenie náboženských slobôd. Pripustila však, že už teraz je slovenský zákon o registrácii cirkví jeden z najprísnejších.

Štát dotuje cirkvi a spoločnosti každý rok takmer 900 miliónmi korún. Viac ako polovicu z tejto sumy - okolo pol milióna korún - dostáva najpočetnejšia rímskokatolícka cirkev. Pravoslávni napríklad vlni získali od štátu takmer 44 miliónov korún, gréckokatolíci okolo 88 miliónov, židovské náboženské obce asi 3,5 milióna korún a apoštolská cirkev okolo desať miliónov. Okrem toho majú oficiálne cirkvi a náboženské spoločnosti na Slovensku napríklad právo zriaďovať si cirkevné školy a právo na vyučovanie svojho náboženstva na verejných školách.

Pretože za zmenu pravidiel na registráciu cirkví sa vyjadrujú tri koalíčné strany, parlament zákon s najväčšou pravdepodobnosťou schválí. Platíť začne krátko nato. Moslimovia začnú zbierať podpisy pod petíciu na podporu islamu v marci.

Šéf národnarov Ján Slota nechce, aby sa stal islam na Slovensku oficiálnym náboženstvom. Koalíční poslanci HZDS a Smeru mu vyšli v ústrety, chcú totiž sprísniť pravidlá na registráciu cirkví a náboženských spoločností.

Diana Schniererová
PRAVDA, 17.1.2007

Portugalci o potratoch

LISABON. Legalizácia interrupcií by podľa portugalského arcibiskupa Josého Policarpa znamenala ohrozenie civilizácie. Vyhlásil to pred blížiacim sa referendum o legalizácii interrupcií na žiadosť ženy v prvých 10 týždňoch tehotenstva, ktoré sa má uskutočniť 11. februára. Súčasný portugalský zákon o interrupciách patrí medzi najprísnejšie v Európe. (čtk), SME, 17.1.2007

Svätý Ján Pavol II.?

Možno už tento rok

Poľského pápeža čaká možno čoskoro blahorečenie.

VARŠAVA. „Santo subito, svätý okamžite,“ kričali tisícky veriacich na Námestí sv. Petra vo Vatikáne na poslednej rozlúčke s pápežom Jánom Pavlom II. pred dvomi rokmi. Zdá sa, že ich želanie bude čoskoro vypočuté.

Bývalý krakovský kardinál Karol Wojtyła by mohol byť blahorečený ešte tento rok. Podľa agentúry ČTK o tom informoval Sławomir Oder, ktorý v procese blahorečenia vystupuje ako advokát poľského pápeža.

Ak by sa tak naozaj stalo, vyhlásenie Jána Pavla II. za svätého by sa mohlo stať najrýchlejším v histórii katolíckej cirkvi. Blahorečenie je predpokladom k svätorečeniu.

Jednou zo základných podmienok je aspoň jeden dokázaný zázrak vykonaný blahorečenou osobou.

Beatifikačný proces Jána Pavla II. sa začal krátko po jeho smrti pred dvomi rokmi v rímskej Bazilike sv. Ján Lateránskeho. Už v tom čase boli vatikánske aj krakovské cirkevné kruhy presvedčené, že sa tak stane čoskoro.

Vo veľkej väčšine prípadov sa začína až päť rokov po smrti osoby.

„Nesmieme však zabúdať, že v nedávnej histórii máme jeden precedens, Matku Terezu. Ján Pavol II. totiž skrátil lehotu čakania na dva roky. Začatie procesu okamžite po smrti je samozrejme niečím úplne výnimočným,“ povedal Rádiu Vatikán dávnejšie postulátor beatifikačného procesu Oder. (rek)

SME, 18.1.2007

Hrušovského cesty Božie

„Odmietam akékoľvek špekulácie o svojom pôsobení v diplomatických službách,“ povedal predseda KDH Pavol Hrušovský, na ktorého ktosi „pustil“, že má namierené do Vatikánu. Vraj po vypnutí mikrofónov tak hrešil, že aj zhrešil. Čo už. Svet sa obrátil naruby. To, čo bývalo pre dobrého kresťana katolíka cťou, teraz môže byť predsňomovou Sodomou a Gomorou. Ján Füle, PRAVDA, 16.1.2007

Skutočný svätec či ?

Najväčšou hanbou pre Slovensko je arcibiskup Ján Sokol! Myslia si to viacerí rozhorčení ľudia, ktorí listami reagujú na anketu nášho denníka o najnehodnejšej osobnosti v našich dejinách.

„Ako si dovoľuje velebiť Tisa?

Môj otec bol v Povstaní, skončil v koncentráku, „ rozhorčene hovorí jeden z Bratislavčanov.

Práve Sokolove slová o blahobyte počas slovenského štátu a ospevovanie prezidenta Jozefa Tisa vzbúrili žľč ďalším čitateľom, ktorí navrhujú zaradiť Sokola do našej ankety Hanba Slovenska. Sokolov imidž kazí aj fakt, že ho ŠTB evidovala ako agenta.

Na obranu arcibiskupa sa, naopak, rázne postavili obyvatelia Dolnej Stredy pri Seredi, kde od roku 1970 pôsobil ako kaplán, správca farnosti a dekan. „Všetci dáme za neho ruku do ohňa.

Kadiaľ chodil, tam dobre robil. Sú to výmysly, nech sa prihlási jediný, komu uškodil, „ vyzýva 62-ročný Vladimír Velička.

„Podľa viacerých ľudí za slovenského štátu bolo dobre.

Je to aj Sokolov názor, na ktorý má právo, „ dodal.

Hovorca Arcibiskupského úradu v Trnave Tibor Hajdu podobné názory komentovať odmietol. Sokola sa minulý týždeň zastali cirkevní hodnostári, zatiaľ čo historička Katarína Zavacká tvrdí, že cirkev zahmlieva.

Podľa nej Vatikán nepríjemnú pravdu o Sokolovi vie, nechce ju však zverejniť.

„Sokol je posledným darom socializmu katolíckej cirkvi, ale verejne to povedať nemôžem, „ tvrdil pred časom jeden z najznámejších politikov KDH.

„Jeho výroky nepokladám za šťastné a nesúhlasím s nimi.

Politici by však nemali komentovať záležitosti cirkvi, „ myslí si podpredsa ĽSHZDS Milan Urbáni.

„Mňa zaujíma pravda. A tá bola v dokumentoch Ústavu pamäti národa, ktoré sú asi zničené, „ zdôrazňuje poslanec za Smer-SD Robert Madej.

Že by mal arcibiskup Sokol za svoje výroky o slovenskom štáte odstúpiť, zatiaľ otvorene z politikov vyhlásil len poslanec SMK Gyula Bardsos.

IVAN BRADA

Plus jeden deň, 19.1.2007

Rely neprináša iba smrť, ale aj život

ATAR (sita) - Konzervatívne vatikánske kruhy možno považujú najslávnejšie rely preteky s cieľom v Dakare za „krvavé a nezodpovedné“, ale ani v samotnej Afrike to nie je jediný názor na púštne dobrodružstvo. Karavána Rely Lisabon - Dakar, ako znie názov 29. ročníka podujatia, vie za sebou zanechávať nielen obeť v radoch pretekárov či divákov, ale aj ušľachtilé ľudské činy. Jeden z nich pomohol obyvateľom mauretánskeho mesta Atar, ktorého miestne centrum boja proti podvýžive detí dostalo od sponzorov rely dar 3000 eur.

Na križovatke ciest vedúcich zo Sahary, v tieni starej francúzskej pevnosti, môže 8 eur znamenať živobytie pre jedny hladné ústa na celý mesiac. „Usilujem sa hľadať v tejto krajine jej krásu, nie biedu. Pred 7 rokmi tu zomrela žena a jej rodina mi chcela dať do opatery sirotu. Odmietla som, ale tento zážitok vo mne vyvolal rozhodnutie bojovať proti chudobe a hladu,“ spomína 64-ročná duša centra Genevieve Courboisová, prezývaná aj atarská Matka Tereza, alebo jednoducho Aisha. Pod jej ochrannými krídlami sa v ôsmich budovách nachádza 400 detí.

Šport, 17.1.2007

Móda podľa Vatikánu

RÍM - Módna návrhárka Donatella Versace (51) sa postarala o rozruch! Zašla si totiž po inšpiráciu do Vatikánu, srdca katolíckej cirkvi.

Zapáčil sa jej štýl obliekania ľudí okolo pápeža Benedikta XVI. Donatellu oslovil najmä jeho osobný tajomník Georg Gänswein (50). „Obdivujem jeho krásu a štýl, „ priznala sa v denníku Bild. „Chcela som vytvoriť módu pre muža, ktorého treba brať vážne a vyznáva morálne hodnoty, „ vysvetlila motív novej kolekcie Donatella Versace.

(mak), Nový čas, 18.1.2007

Organ chcú vymeniť

V bratislavskom Dóme sv. Martina vraj starý organ nemá ideálny zvuk. Cirkev chce kúpiť nový nástroj.

BRATISLAVA. Zámer cirkvi vymeniť organ v Dóme sv. Martina v Bratislave za nový, doplnený elektronikou, majú preveriť poslanci z výboru pre kultúru.

Žiada ich o to petícia, ktorú podnietil dirigent Slovenského národného divadla v Bratislave Pavol Selecký a podpísalo sa pod ňu takmer 400 ľudí.

„Vážime si názor umelcov, budeme sa ním zaoberať, ale nemyslíme si, že by spôsobil zmenu našich zámerov,“ odpovedal Tibor Hajdu, hovorca Bratislavsko-trnavskej arcidiecézy. Iniciatíva na zmenu prišla od arcibiskupa Jána Sokola. Doterajší veľký organ je dielom slovenského majstra Vincenta Možného z roku 1880. Podľa zástupcov cirkvi však neznie dobre, lebo je zle umiestnený. Demontovať by ho mali už v máji. Preniesť by ho údajne mali do nejakej inej farnosti na Slovensku. „Zatiaľ nie je rozhodnuté, do ktorej,“ tvrdí Hajdu.

Pôvodný organ podľa Seleckého tvorí integrálnu súčasť interiéru národnej kultúrnej pamiatky i našej hudobnej tradície. Prestavbou chóru, ktorú si výmena vyžiada, sa navyše podľa neho zruší ojedinelý koncertný priestor, kam sa dnes zmestí celý orchester.

Hajdu pripúšťa, že chór sa zmení, ale nie výrazne. Projekt je v zhode s vyjadreniami pamiatkového úradu.

Nový nástroj bude podľa koordinátora projektu Stanislava Šurina konkurovať všetkým významným katedrálным organom v Európe, hrať by sa naň malo od roku 2008.

Viac ako milión eur naň dá Katolícka cirkev aj zo sponzorských darov zo špeciálne zriadenej nadácie Laudate Dominum. Organ ručne vyrobí majster Gerald Woehl z nemeckého Marburgu. Firmu vraj vybrali z piatich zahraničných spoločností.

Podpredsa výboru pre kultúru a médií Dušan Jarjabek zo Smeru chce navrhnúť, aby sa tento bod dostal na rokovanie výboru už 22. januára. Hovorí, že ide o otázku dôležitú nielen pre Slovensko, ale aj pre Európu.

„Zdá sa mi to nelogické, je to pietne miesto,“ povedal o výmene. Obáva sa, že historický organ by sa pri prevoze mohol poškodiť.

(zu, sita)

SME, 19.1.2007

Neznámi páchatelia zbili novinára...

Neznámi páchatelia zbili novinára, ktorý odhalil minulosť Stanisława Wielgusa ako agenta komunistickej tajnej polície. Poľský denník Trybuna napísal, že deň po tom, čo sa katolícky hodnostár zriekol úradu arcibiskupa, reportéra Przemysława Harczuka napadla skupina osem nakrátko ostrihaných mladíkov. Pri útoku utrpel pomliaždeniny, zotavovať sa bude mesiac. Páchatelia naňho kričali, že je Žid a nepriateľ Poľska.

(čtk), PRAVDA, 18.1.2007

Časť detí sa do škôl nedostane

BRATISLAVA - Viaceré súkromné a cirkevné školy zrejme ostanú po 1. februári zatvorené. „Hrozba dočasného zastavenia prevádzky či likvidácie platí,“ povedal HN Gabriel Rovňák zo Združenia zriaďovateľov súkromných škôl. Podľa neho bude musieť svoje brány zatvoriť až 70 percent súkromných a cirkevných škôlok, základných umeleckých škôl či družín. Postihlo by to asi 17-tisíc detí. Od januára presunul štát financovanie súkromných a cirkevných škôl na samosprávu. Tá žiada miliardu.

HN, 19.1.2007

Omša za obeť

BRATISLAVA - Deň pred výročím tragickej havárie vojenského špeciálu AN-24 sa v Kaplnke svätého Juraja slúžila výročná zádušná svätá omša za obeť nehody. Omšu odslúžil ordinár Ozbrojených síl a Ozbrojených zborov SR, biskup František Rábek, ktorý v kázni vyzval prítomných, všetkých pozostalých i občanov celej SR, aby si, zvlášť na výročie ich tragickej smrti, na týchto ľudí spomenuli. „Tito ľudia sú nám v našej predstavivosti veľmi blízki a takmer sa nám ťažko verí, že už rok nie sú medzi nami.“ Dnes Rábek posväti základný kameň pamätníka priamo v Hejciach.

tasr, HN, 19.1.2007

Európsky parlament má pravicovú taktovku

Európsky parlament zmenil šéfa. Španielskeho socialistu Josepha Borrellu podľa dohody vystriedal po dva a pol roku nemecký kresťanský demokrat Hans-Gert Pöttering. Do volieb v júni 2009 bude viesť už 785-členný parlament zložený z poslancov 27 štátov.

Pöttering hneď po svojom zvolení označil za svoju prioritu otázku európskej ústavy. Sklamal tak tých, ktorí dúfali, že nástupom konzervatívneho politika sa na snahy o ústavný dokument definitívne zabudne. „Musíme urobiť všetko pre to, aby sme prijali európsku ústavu,“ vyhlásil Pöttering, ktorý je blízkym spolupracovníkom kancelárky Angely Merkelovej. Nemecko, ktoré teraz únie predsedá, našlo v Pötteringovi vzácneho partnera. Merkelová totiž pri príprave prípadného nového dokumentu bude potrebovať oporu európskych inštitúcií.

Pöttering si napriek tomu myslí, že na júnovom summite EÚ by sa šéfovia štátov a vlád „mali dohodnúť na jasnej metóde toho, ako prijať novú ústavu a urobiť reformu inštitúcií.“

Nový šéf chce aktívne pomôcť Berlínu v príprave politickej deklarácie, ktorú by mali šéfovia európskej dvadsaťsedmičky podpísať na marcovom summite pri príležitosti 50. výročia založenia únie. „Chcem, aby sme sa v tejto deklarácii jasne prihlásili k našim hodnotám a dúfam, že sa nám ju podarí podpísať,“ vyhlásil Pöttering.

Aktívny katolík a odporca tureckého členstva v EÚ neskrýva, že ústava by sa mohla čiastočne zmeniť, predovšetkým v preambule. „V minulosti som bojoval za to, aby sme v úvode textu hovorili o kresťanských koreňoch Európy.“

Dnes zastupujem celý parlament a budem na to brať ohľad,“ hovorí Pöttering, ktorý už avizoval pozvánku pre pápeža Benedikta XVI. na návštevu Štrasburgu.

Pötteringovi spolupracovníci pre Pravdu potvrdili, že nový nemecký tandem chce zmienkou o kresťanstve v ústave získať sympatie katolíckeho Poľska, Portugalska a konzervatívnych strán, ktoré považovali text za „bezbožné“ monštrum. „KDH si vie predstaviť podporu novému textu. Nikdy sme nehovorili o tom, že ústavu nechceme, ale že nechceme dokument, aký nám predložili,“ povedal pre Pravdu slovenský europoslanec Miroslav Mikolášik. V prípade že by z nového návrhu vypadli pasáže, ktoré KDH interpretuje ako zelenú klonovaniu, nemecký návrh by vraj podporili.

Veľkým problémom bude aj Francúzsko a Holandsko. Francúzsky socialista Harlem Desir pripomenul, že jeho krajina už ústavu raz odmietla. „Nemci sa nemôžu tváriť, že ignorujú francúzske referendum,“ povedal. Nový šéf parlamentu si je toho vedomý. „Všetci budú musieť prijať nejaký kompromis. Kompromis je podstatou európskej integrácie,“ vyhlásil Pöttering.

Hans-Gert Pöttering pochádza z Dolného Saska, narodil sa 15. 9. 1945 v Bersenbrücku študoval právo, politológiu a históriu na univerzitách v Bonne, Ženeve, New Yorku ako kresťanský demokrat je členom Európskeho parlamentu od r. 1979 od roku 1999 viedol frakciu ľudovcov šéfom bude do júna 2009, keď budú ďalšie voľby je ženatý, má dvoch synov.

Michal Havran ml., Štrasburg
PRAVDA, 17.1.2007

Spresnenia dotácii cirkvi a náboženských spoločností

Klamať sa nemá. Ešte to tak, taký hriech! A zvlášť, keď ide o cirkev. Lenže omyl sa nechtiac, ale o to rýchlejšie pritrafí. Ako napríklad vo včerašom vydaní Pravdy v článku o cirkvách. Štát ročne dotuje cirkvi a náboženské spoločnosti takmer 900 miliónmi korún. A viac ako polovicu z toho dostáva najpočetnejšia rímskokatolícka cirkev. Je to okolo pol miliardy korún - a nie pol milióna, ako je v článku nesprávne uvedené. To by potom naozaj platila povestná „premissa“, že chudobný ako kostolná myš... Kto aspoň trochu pozná pomery na Slovensku, vie, že tunajšie cirkvi nežijú len z milodarov ovečiek. Skladajú sa na ne všetci, ktorí platia dane. Preto si zaslúžia presnú, správnu informáciu. Stalo sa -platí sa okolo pol miliardy pre najpočetnejších. Väčšie číslo berie, taká je zaužívaná prax. Názory na to bývajú rôzne, ale to už je iná téma, na riadnu debatu - a nielen na spresnenie.

(šv), PRAVDA, 18.1.2007

Súčasná pravidlá registrácie cirkví u nás sú nejasné a zneužívateľné

Súčasná pravidlá registrácie cirkví u nás sú nejasné a zneužívateľné. Količní poslanci Ľudmila Mušková z LS-HZDS a Ján Podmanický zo SMER-u SD navrhujú preto zmeny v Zákone o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností. Pozitívne ich vníma aj Ministerstvo kultúry. Maroš Stano povie viac.

Nové pravidlá by mali zaviesť poriadok. Súčasná úprava je nejasná. Konštatuje Ján Podmanický, poslanec SMER-SD: „Dáva priestor na to, aby tie skupiny, ktoré chcú tento zákon dnes zneužívať, aby ho zneužívať mohli.“

Na registráciu cirkví treba súhlas 20 tisíc sympatizantov. Zdá sa však, že súčasná voľnejšie pravidlá nestačia.

Ján Podmanický: „V praxi sa začínajú objavovať určité skupiny s takým recesistickým nádychom, ktoré zistili, že tú nejednoznačnosť zákona začali tento zákon zneužívať a takýmto spôsobom vlastne vyťahovať finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu.“

Autori novely navrhujú, aby nová cirkev predložila čestné vyhlásenie 20 tisíc členov o ich členstve a príslušnosti k cirkvi a menia sa aj ďalšie nejasné ustanovenia. Ministerstvo kultúry, pod ktoré registrácie spadajú, vidí za návrhmi snahu, aby sa registrovali len reálne cirkvi. Reaguje Jozef Bednár, hovorca Ministerstva kultúry: „Vnímame to skôr pozitívne.“

Registráciu tu je možnosť žiadať štát o finančné príspevky na platy duchovných, úrady, na školy

či vyučovať náboženstvo na školách. Na Slovensku je v súčasnosti 17 registrovaných cirkví a náboženských spoločností. Naposledy sa medzi ne v októbri minulého roku zaradila cirkev Ježiša Krista, svätých neskorších dní, v septembri 2001 Novoapoštolská cirkev a v roku 1993 Svedkovia Jehovovi.

Ján Podmanický: „Posledný neúspešný pokus o registráciu bol v minulom roku, Ateistická cirkev neveriacich.“

Ministerstvo kultúry, aj autor novely priznávajú, že tento pokus o recesiu bol spúšťacím momentom pre zmeny. Tie víta aj katolícky duchovný a šéfredaktor Katolíckych novín Marián Gavenda. Je rozdiel medzi občianskym združením a cirkvou. Dnes sa môže zísť malá skupinka a žiadať peniaze napríklad na biskupa a to aj v prípade Ateistickej cirkvi neveriacich. Už teraz malé cirkvi berú odporúčene na člena 10-násobok financií ako veľké cirkvi. To, či cirkev plní duchovné poslanie, je treba preveriť. Aj zdravotnícke zariadenia musia mať licenciu.

Marián Gavenda: „Takisto aj cirkvi musia mať kritériá a nemôže to byť malá skupinka. Cirkev, ak chce pôsobiť, musí mať určitú štruktúru a naozaj aj ten počet členov, aby sa predišlo nejakým recesným trendom, považujem za veľmi opodstatnené.“

Ján Podmanický si myslí, že novela získa podporu aj v parlamente: „Väčšina poslancov by sa mala s týmto návrhom stotožniť a to naprieč politickým spektrom, nielen z koalície, ale aj z opozície.“

Rádio Slovensko, 12:00, 17.1.2007

O 50 miliónov menej

Mesto by malo na dani z nehnuteľností vyrubenej za tento rok vybrať o 50 miliónov Sk menej ako vlani. Môže za to novela zákona o miestnych daniach, na základe ktorej sú od tejto dane oslobodené školy, vedecké inštitúcie, cirkev a náboženské spoločnosti.

Magistrát očakáva, že na daniach vyberie 1, 183 miliardy Sk. „Daňové priznanie s kópiou listu vlastníctva môžete doručiť aj poštou, ale musíte

dodržať termín 31. január, upozorňuje Peter Michalička z daňového úradu. Platobné výmery budú daňovým poplatníkom doručené do 15. mája. „Minulý rok mesto na daniach z nehnuteľností vybralo 1, 233 miliardy Sk.“

Na pokutách a nedoplatkách do rozpočtu Bratislavy pribudlo ďalších 23 miliónov Sk, informoval prvý námestník primátora Milan Čílek.

(yuk, sita), Nový čas, 17.1.2007

Boj proti salónu

Podtatranskú obec Nová Lesná poriadne rozrušil erotický salón. Miestny farár hľadá spôsob ako ho z obce dostať preč. Majiteľ tvrdí, že podniká legálne. Do boja proti salónu farár zangažoval aj exministra spravodlivosti Jána Čarnogurského.

Miestny farár argumentuje tým, že salón susedí s autobusovou zastávkou, no a čo je horšie, oproti je cintorín. Na majiteľa nemravného podnikníka má ťažké srdce už dva roky.

Mgr. Pavol Zaťko, správca farnosti v Novej Lesnej: „Urobím všetko preto, aby som ho odtiaľto dostal.“

Podnikateľ súhlasí, no s podmienkou.

Hovorí Jozef Koš, majiteľ erotického salóna: „Nech to kúpi celú tú budovu a ja sa kľudne stadiam pôjdem preč.“

Zatiaľ ale na to dôvod nevidí.

Hovorí Jozef Koš, majiteľ erotického salóna: „Je to na základe živnosti, je to všetko oficiálne, všetky podmienky som splnil.“

Mgr. Pavol Zaťko, správca farnosti v Novej Lesnej: „Osobne mu to neodpustím, lebo mi to príde veľmi také až neúctivé voči tejto dedine aj voči ľuďom, ktorí tu žijú.“

Farár už docielil to, že salón je otvorený nie do piatej, ale len do tretej rána. Starosta tvrdí, že toto dosiahli všeobecne záväzným nariadením. Tvrdšie podmienky by vraj ale boli dvojsečnou zbraňou.

Štefan Bakoš, starosta obce Nová Lesná: „By sme mu do desiatej alebo do 22. hodiny podnikanie obmedzili, čo by pre jeho činnosť zrejme nebola vhodná doba, ale ostatní podnikatelia takisto by museli po 22. hodine zavrieť.“

Farár hľadá ďalšie možnosti ako dať salónu v obci červenú. Exminister Čarnogurský mu radí, že možnosťou je vyšperkovať doterajšie všeobecne-záväzné nariadenie.

JUDr. Ján Čarnogurský, právny zástupca: „Erotický salón by nemal byť v blízkosti alebo bližšie ako povedzme 100, 200, 300 metrov od kostola, školy, od cintorína, od školských zariadení.“

Momentálne je to v rovine kto z koho. Farár deklaruje, že sa vzdáť nemieni, no a podnikateľ je pripravený svoj biznis obhajovať hoci aj na súde.

Ján Tribula,

TV Markíza, 19:00, 18.1.2007